

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
รายการตาราง	(9)
รายการตารางผนวก	(11)
รายการภาพประกอบ	(13)
บทที่	
1 บทนำ	1
บทนำต้นเรื่อง	1
การตรวจเอกสาร	3
วัตถุประสงค์	33
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	33
ขอบเขตการวิจัย	34
2 วิธีการวิจัย	35
วัสดุ	35
อุปกรณ์	36
วิธีดำเนินการ	37
3 ผลและวิจารณ์	46
ผลของการพาสเจอไรส์ต่อคุณภาพทางจุลินทรีย์ของอาหารทางสายให้อาหาร	46
ผลของอุณหภูมิในการเก็บรักษาอาหารทางสายให้อาหารต่อคุณภาพทางจุลินทรีย์ของอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอไรส์	54
ผลการพาสเจอไรส์ต่อคุณภาพทางกายภาพและทางประสาทสัมผัสอาหารทางสายให้อาหาร	60
การประเมินต้นทุนและความเหมาะสมของการพาสเจอไรส์อาหารทางสายให้อาหาร	67
ผลการสำรวจสภาวะสุขาภิบาลอาหารของหน่วยงานโภชนาการในส่วนที่ผลิตอาหารทางสายให้อาหาร	75
	(7)

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 บทสรุปและข้อข้อเสนอแนะ	82
บทสรุป	82
ข้อข้อเสนอแนะ	84
ข้อข้อเสนอแนะในการวิจัยเพิ่มเติม	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	95
ประวัติผู้เขียน	122

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปริมาณส่วนประกอบของอาหารทางสายให้อาหารสูตรนมถั่วเหลืองใน โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ BD (1:1)	6
2 คุณค่าทางโภชนาการของอาหารทางสายให้อาหารสูตรนมถั่วเหลืองใน โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ BD (1:1)	6
3 ผลการปนเปื้อนจุลินทรีย์ของอาหารทางสายให้อาหารของโรงพยาบาล สงขลานครินทร์ที่ผลิตเสร็จทันที ตั้งแต่ เดือนมีนาคมพ.ศ.2541 ถึง เดือนธันวาคม 2543	8
4 ผลการปนเปื้อนจุลินทรีย์ของอาหารทางสายให้อาหารของโรงพยาบาล สงขลานครินทร์ ที่ผลิตเสร็จทันทีตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2543 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2544	8
5 ระดับอุณหภูมิที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์	20
6 ระดับอุณหภูมิต่ำที่มีผลกระทบต่ออาหารและเชื้อจุลินทรีย์ในอาหาร	23
7 วัตถุประสงค์ของการพาสเจอร์ไรส์อาหารชนิดต่างๆ	25
8 ความสัมพันธ์ของอุณหภูมิและเวลาของการให้ความร้อนแก่ผลิตภัณฑ์ อาหารในระดับพาสเจอร์ไรส์	26
9 สรุปการเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียและความเป็นไปได้ของการใช้ความร้อน ในการทำลายเชื้อจุลินทรีย์ในอาหารทางสายให้อาหารในโรงพยาบาล สงขลานครินทร์	29
10 ค่าไฟฟ้าและหน่วยไฟฟ้าของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปี พ.ศ.2539-2543	45
11 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ที่พบในอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์	49
12 ผลการวิเคราะห์ปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมด (total coliform bacteria) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ ทั้ง 2 แบบ คือก่อนการบรรจุและหลังการบรรจุ	52
13 ผลการวิเคราะห์ปริมาณฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (fecal coliform bacteria) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ ทั้ง 2 แบบ คือก่อนการบรรจุและหลังการบรรจุ	53

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ผลการบันทึกคุณสมบัติผู้เยี่ยมในหอผู้ป่วย 10 หอผู้ป่วยและหน่วยโภชนาการ ในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์	59
15 ผลการตรวจสอบคุณภาพอาหารทางประสาทสัมผัสของอาหารทางสายให้อาหาร ก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์	63
16 ผลการตรวจสอบคุณภาพอาหารทางประสาทสัมผัสของอาหารทางสายให้อาหาร หลังการพาสเจอร์ไรส์และเก็บรักษา	64
17 แสดงการเปลี่ยนแปลงของบรรจุภัณฑ์อาหารหลังการพาสเจอร์ไรส์แบบหลัง การบรรจุในขวด	65
18 ค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการทดลองพาสเจอร์ไรส์อาหารทางสายให้อาหารต่อครั้ง และต่อปริมาณอาหาร 300 ml.	67
19 ต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์ 3 ชนิดในปัจจุบันของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์	69
20 ความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติก ฝาจุกยางสำหรับอาหารทางสายให้อาหาร	71
21 ความเหมาะสมของวิธีการทำให้ปลอดภัยของการใช้ขวดแก้วในการบรรจุอาหาร ทางสายให้อาหารพาสเจอร์ไรส์	72
22 เปรียบเทียบความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของการพาสเจอร์ไรส์อาหารทางสาย ให้อาหารแบบก่อนการบรรจุและแบบหลังการบรรจุ กับการผลิตแบบเดิม	74
23 ผลการสำรวจครัวในส่วนการผลิตอาหารทางสายให้อาหารของโรงพยาบาล สงขลานครินทร์ตามมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย	76
24 สรุปผลการศึกษาในงานวิจัยเปรียบเทียบกับการผลิตแบบเดิม	83

รายการตารางผนวก

ตารางผนวก	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ทั้ง 2 แบบคือก่อนการบรรจุและหลังการบรรจุ ข้อมูลชุดที่ 1	100
2 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ทั้ง 2 แบบคือก่อนการบรรจุและหลังการบรรจุ ข้อมูลชุดที่ 2	101
3 ค่าเฉลี่ย (geometric mean) ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ทั้ง 2 แบบคือก่อนการบรรจุ และหลังการบรรจุของข้อมูลชุดที่ 1 และ 2	102
4 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ทั้ง 2 แบบและเก็บในตู้เย็นที่ อุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส นาน 5 วัน	103
5 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารเปรียบเทียบก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ทั้ง 2 แบบและเก็บในตู้เย็นที่ อุณหภูมิ 12 องศาเซลเซียส นาน 5 วัน	104
6 ผลการวิเคราะห์จุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ในอาหารทางสายให้อาหารที่ไม่ได้พาสเจอร์ไรส์ในขวดฝาเกลียวและเก็บที่อุณหภูมิ 5 และ 12 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 5 วัน	105
7 เวลาที่น้ำกลั่น อาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ไหลผ่าน nasogastric tube Fr. 16	106
8 น้ำหนักของน้ำกลั่น อาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์	106
9 ความหนาแน่นของน้ำกลั่น อาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์	107
10 ผลการตรวจสอบคุณภาพอาหารทางสายให้อาหารทางกายภาพ ความหนืดสัมพัทธ์ (Relative Viscosity) ก่อนและหลังการพาสเจอร์ไรส์ ที่อุณหภูมิ 28 องศาเซลเซียส	107

รายการตารางผนวก(ต่อ)

ตารางผนวก	หน้า
11 ค่าไฟฟ้าและเวลาที่ใช้ในการทดลองพาสเจอร์ไรส์อาหาร	108
12 ผลปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (total bacteria count) ของบรรจุภัณฑ์พลาสติกทั้งสองชนิดและเชื้อที่พบ	108

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนผังการผลิตอาหารทางสายให้อาหารในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และผลการตรวจสอบคุณภาพอาหารในจุดที่เป็นจุดควบคุมวิกฤต	17
2 แผนผังแสดงการดำเนินงานวิจัย	18
3 การถ่ายโอนความร้อนของผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่างๆ	22
4 ตัวอย่างบรรจุภัณฑ์อาหารที่ใช้ในการทดลอง ขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง	35
5 แผนผังแสดงชุดทดลองการพาสเจอร์อาหารทางสายให้อาหาร	38
6 ตัวอย่างอาหารทางสายให้อาหารในการพาสเจอร์ 1.แบบก่อนการบรรจุ(ในหม้อ) และ 2. แบบหลังการบรรจุในขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง	40
7 การวัดเวลาที่อาหารใช้ในการไหลผ่าน nasogastric tube Fr.16 ที่ระดับความสูง 50 cm.เหนือพื้นโต๊ะ จับเวลาเป็นวินาที โดยใช้นาฬิกาจับใช้ตัวอย่างอาหาร ปริมาตร 100 ml.ที่อุณหภูมิ 28 องศาเซลเซียส วัดซ้ำ 5 ครั้ง หาค่าเฉลี่ยเพื่อนำไปคำนวณค่าความหนืดสัมพัทธ์	43
8 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ แบบก่อนการบรรจุและแบบหลังการบรรจุ	47
9 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารหลังพาสเจอร์แบบที่ 1 ก่อนการบรรจุและเก็บรักษาไว้ที่ 5 องศาเซลเซียสและ 12 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 วัน	55
10 ค่าเฉลี่ยของปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารที่ไม่ได้ผ่านการพาสเจอร์ในขวดพลาสติกฝาเกลียวระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 5 และ 12 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 5 วัน	57
11 ค่าเฉลี่ยของความหนืดสัมพัทธ์ (Relative Viscosity) ของอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังพาสเจอร์แบบก่อนการบรรจุและแบบหลังการบรรจุ ในบรรจุภัณฑ์ 3 ชนิดคือ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียวและขวดพลาสติกฝาจุกยาง	61

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนผังการผลิตอาหารทางสายให้อาหารในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และผลการตรวจสอบคุณภาพอาหารในจุดที่เป็นจุดควบคุมวิกฤต	17
2 แผนผังแสดงการดำเนินงานวิจัย	18
3 การถ่ายโอนความร้อนของผลิตภัณฑ์อาหารชนิดต่างๆ	22
4 ตัวอย่างบรรจุภัณฑ์อาหารที่ใช้ในการทดลอง ขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง	35
5 แผนผังแสดงชุดทดลองการพาสเจอร์อาหารทางสายให้อาหาร	38
6 ตัวอย่างอาหารทางสายให้อาหารในการพาสเจอร์ 1.แบบก่อนการบรรจุ(ในหม้อ) และ 2. แบบหลังการบรรจุในขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง	40
7 การวัดเวลาที่อาหารใช้ในการไหลผ่าน nasogastric tube Fr.16 ที่ระดับความสูง 50 cm.เหนือพื้นโต๊ะ จับเวลาเป็นวินาที โดยใช้นาฬิกาจับใช้ตัวอย่างอาหาร ปริมาตร 100 ml.ที่อุณหภูมิ 28 องศาเซลเซียส วัดซ้ำ 5 ครั้ง หาค่าเฉลี่ยเพื่อนำไปคำนวณค่าความหนืดสัมพัทธ์	43
8 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังการพาสเจอร์ แบบก่อนการบรรจุและแบบหลังการบรรจุ	47
9 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารหลังพาสเจอร์แบบที่ 1 ก่อนการบรรจุและเก็บรักษาไว้ที่ 5 องศาเซลเซียสและ 12 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 วัน	55
10 ค่าเฉลี่ยของปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมดของอาหารทางสายให้อาหารที่ไม่ได้ผ่านการพาสเจอร์ในขวดพลาสติกฝาเกลียวระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 5 และ 12 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 5 วัน	57
11 ค่าเฉลี่ยของความหนืดสัมพัทธ์ (Relative Viscosity) ของอาหารทางสายให้อาหารก่อนและหลังพาสเจอร์แบบก่อนการบรรจุและแบบหลังการบรรจุ ในบรรจุภัณฑ์ 3 ชนิดคือ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาเกลียวและขวดพลาสติกฝาจุกยาง	61

รายการภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
12 ลักษณะอาหารทางประสาทสัมผัสของอาหารทางสายให้อาหารที่ไม่ได้พาสเจอร์ไรส์จากหน่วยโภชนาการ(1) กับอาหารที่ผ่านการพาสเจอร์ไรส์แบบก่อนการบรรจุ(ในหม้อ)(2) แบบพาสเจอร์ไรส์หลังการบรรจุในขวดแก้ว(3) ขวดพลาสติกฝาเกลียว(4) และขวดพลาสติกฝาจุกยาง(5)เรียงตามลำดับจากซ้ายไปขวา	63
13 บรรจุภัณฑ์ที่บรรจุอาหารทางสายให้อาหารก่อนการพาสเจอร์ไรส์แบบหลังการบรรจุในขวดแก้ว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง ขวดพลาสติกฝาเกลียว ตามลำดับ	66
14 บรรจุภัณฑ์ที่บรรจุอาหารทางสายให้อาหารก่อนการพาสเจอร์ไรส์แบบหลังการบรรจุที่มีการเปลี่ยนแปลงใน ขวดพลาสติกฝาเกลียว ขวดพลาสติกฝาจุกยาง	66